

Zavřené hry

Aby se autorem zamýšlená práce – vzpomínka na skvělého šachistu neprodloužila do formátu knihy (pokud bychom totiž otevřeli skříňku Kuprejčikových objevů bílými, neocitli bychom se zdaleka ani v polovině práce!!), uzavřeme naši vzpomínku pěknou miniaturou, na kterou ovšem autor, dle svého zvyku, navěsil pro zájemce několik ukázek. Věnujme tentokrát pozornost jak se Viktor Davidovič vypořádával s anglickou hrou. Můžeme si být jisti, že symetrické, někdy až nudné systémy typu dvojdoměčků se v jeho praxi nevyskytovaly. Naopak!

Chápejme tedy následující partii opět i jako jakýsi návod jak hru *řádně přiostrit*, bojující proti oblíbenému úvodnímu tahu Howarda Stauntona!

Razuvajev, J - Kuprejčik, V Dubna 1970 [A27]

(Bílek, J; Ribli, Z; Lautier, J; Marin, M)

1.c4 e5 2.Jc3 Jc6

[Systémy s f7-f5 se dříve častěji rozehrávaly po **2...d6** 3.Jf3 f5 4.d4 e4 (Andrej Lukin); černý totiž v takovém případě může operovat pěšcem „c“ a tedy po pozdějším c7-c6 a d6-d5 (s případným překrytím bodu d5 manévrem Ja6-c7, což známým šachistům jistě připomene přetahovanou francouzskou obranu) stabilizovat centrum francouzským pěšcovým řetězem. Pokud se bílý rozhodne nasadit páky proti d6-d5 a postoupí tak sám, potom má černý *pro změnu* pro svého dámského jezdce k dispozici sympatický centrální bod e5.]

3.Jf3 f5

Kuprejčikův oblíbený postup. Ostré a (v krajním případě ještě v roce 1970) neprobádané pozice: k takovým, jak víme, náš d' Artagnan tíhnul a přál si na desce vidět.

4.d4

Nejen neprincipiálnější, ale i nejlepší, jak alespoň ve svých glosách tvrdí jeden z největších znalců anglické hry *všeho druhu* maďarský velmistr a teoretik Zoltán Ribli, mimochodem dvojnásobný účastník turnajů kandidátů mistrovství světa. [Kuprejčikovým představám rozehrávání klasické anglické hry (Jf3, d3, g3, Sg2, 0–0) přesně odpovídal vývoj partie Wright,J vs Kuprejčik,V (wchT U26) Drážďany 1969: 4.d3 Jf6 5.g3 d6 6.Sg2 g6 7.0–0 Sg7 8.Vb1 0–0 9.b4 h6 10.b5 Je7 11.Jd2 g5 12.e3 Jg6 13.Jd5 Jxd5 14.cxd5 f4↑

(0–1 32).] **4...e4**

Přestože jsme dnes zvyklí vidět na šachovnicích vše, tu černý jinou pozičně přijatelnou možnost k dispozici nemá. Před námi stojí základní pozice, v níž se začne lámat chleba.

5.Sg5. V současnosti se tento postup vyskytuje ve srovnání s 5.Jg5 mnohem méně. Ukázalo se totiž, že černý zde nemá nejmenší problém.

[Zejména těm čtenářům, kteří se rozhodnou alespoň zvážit zařazení ostřejšího *Kuprejčikovského* postupu do svého repertoáru, je věnován následující (pro počáteční seznámení) snad dostatečně obsažný rozbor:

1/ ♖5.Jg5

Ztráta času dalšími tanečky královského jezdce při návratu mezi své je tu vyvážena jeho (za dalšího *normálního* vývoje) posléze vzorným umístěním na f4. 5...Jf6. V partii Močalov,J vs Kuprejčik,V Daugavpils 1974 (0–1 43) pokračoval bílý 6.g3. Následovalo Kuprejčikovi blízké po duši 6...d5!? (Dnes, kdy se na pěšce „g“ a zejména „h“ nejen v anglické pohlíží jako na nejmodernější zbraň a zároveň jakýsi klenot - všimli jste si milí čtenáři? - by se na vyšší úrovni těžko vyskytlo něco jiného než 6...h6 7.Jh3 g5!? ∞ .) 7.cxd5 Jxd5 8.Db3 Sb4!; udržením bodu d5 černý vyřešil všechny problémy zahájení.

Častěji se v současnosti hrává ♞6.e3 h6 (\leq 6...d6 7.h4!? s intencí Jh3-f4) 7.Jh3 g5.

Principiální a správné. 8.f3!? (8.Jg1! a 9.h4 Michail Marin. Pro moderní éru (nejen v anglické) opět zcela příznačné!) 8...exf3 9.Dxf3 d6! (9...De7?! 10.Jd5! \uparrow ; 9...g4?! 10.Dxf5 gxh3 11.Dg6+ ∞/\uparrow) 10.Jf2 ∞ .

Ribli,Z: *Bílý má lepší šance v centru, ale černý též není bez protihry. Jeho král se, po případné velké rošádě, ukryje bezpečně na dámském křídle. K tomu dodejme, že černý dosáhne harmonického rozmístění figur, když každý důstojník plní požadované úkoly odtud: De7, Sg7, Sd7, 0–0–0. 10...De7! S hrozbou 11...Jxd4. 11.Jd5*

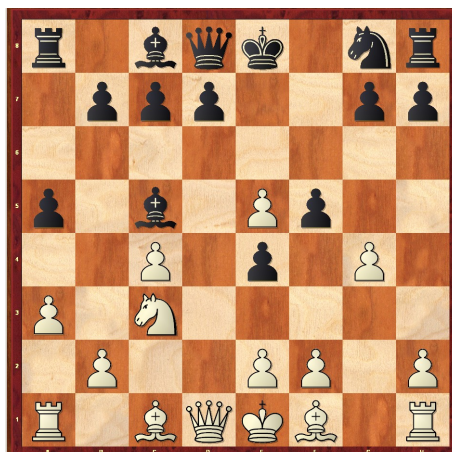
(Nebo 11.De2 Sg7! 0–1 Korčnoj,V vs Nikolič,P Wijk aan Zee 1997 /33/; 12.Sd2 s dalším 13.0–0–0∞.)

11...Jxd5 12.cxd5 Jb4 13.Sb5+ Kd8 (13...Sd7 1/2–1/2 Polugajevskij,L vs Ceškovskij,V Kislovodsk 1972 /41/) 14.0–0 g4; 1–0 Lautier,J (2645) vs Nikolič,P (2655) Horgen Švýcarsko 1994 (49).

2/ Kuprejčik měl zkušenost i s dvojsečným **5.Je5!?** V partii proti Igoru Platonovovi (Užhorod 1972) volil přesně dle své národy komplikované 5...Jxe5

(Doslova párkrát se černí pokoušeli lovit rozvědčíka Je5, leč marně: 5...Jce7?! s hrozbou 6...d6; 6.c5! a když 6...d6, tedy 7.cxd6 cxd6 8.Da4+±; =5...Jf6.)

6.dxe5 Sc5 (Sofistikované, ale samozřejmě dvojsečné je 6...Je7 7.Sg5 c6!∞ Δ 8...Da5.) 7.a3 a5 8.g4?!

Tu musel Viktor Davidovič radostí až nadskočit! Platonov přijímá výzvu k nekompromisnímu boji, v němž *nebude nic tak jak obvykle bývá*.

(Autor si s pozicí trochu *pohrál* a zdá se mu, že příliš radosti by černému neučinilo 8.Vb1! Například: 8...Je7 9.b4 axb4 10.axb4 Sa7 11.Jb5 Sb8 ... Na druhé straně není ovšem vůbec vyloučeno, že i zde by Kuprejčik, vida hlavní variantu s /'tehdy', tedy v 70. letech minulého století/ *děsivým* postavením královského střelce, pozici okořenil gambitem, resp. reálnou blokádní obětí 8...e3!? 9.Sxe3 Sxe3 10.fxe3 Je7 nebo dokonce líbivé 10...Va6.)

8...e3!? Demonstraci jako vyšitou ze sbírky reálných blokádních obětí, jak je ve svém díle *Obět' v šachu* označoval Leonid Šamkovič, prostě autor *nedokáže* označit *slabším* znakem nežli zajímavý tah 😊! (Dost možná bylo ovšem pozičně oprávněnější přivést co nejrychleji k útoku další rezervy. Uvážili bychom \triangleleft 8...Dh4! 9.e3 Jh6 \odot nebo samozřejmě 9...Je7 \odot .) 9.Sxe3 Sxe3 10.fxe3 Dh4+ 11.Kd2 Dxc4 12.Jd5 ∞ .

Diagram jakoby vypadl z praxe současných supervelmistrů! Pokud by autoru někdo pozici předložil se spekulativní otázkou *kdy* pozice z anglické hry vznikla a *kdo* ji mohl rozehrát, s velkou pravděpodobností by mezi předními kandidáty jmenoval Levona Aronjana; vždyť zejména tento inteligentní, kreativní, geniální a navíc sympatický šachista učinil z kdysi klidného zahájení neuvěřitelně složitá bojiště!

Dále se hrálo 12...Kd8 13.Kc3 Je7 14.Jxe7?! (14.Jf4! Va6 15.h4 ∞) 14...Kxe7 15.Dd4 Va6! 16.h3 (Vzhledem ke svému *výstavnímu* trojpěšci v centru měl bílý výměnu nejsilnějších figur - a ostatně i zjednodušení hry obecně - zvažovat nejméně s přesností decimálek! Po 16.Dxg4?! fxg4 17.Sg2 Ve6 \bar{r} se z neradostné pozice bílého může rázem stát kritická. Na druhé straně by mnozí již nyní upřednostnili nabízející se 16.Vd1!) 16...Dg3! 17.Df4 Vg6 (s myšlenkou 18...Dxf4 19.exf4 Vg3+ 20.Kc2 b6 \bar{r} nebo i prostě 18...b6 a 19...Sb7) 18.Vh2 Dg1!? (Dnes by málokdo zaváhal nad možností transformace 18...Dxf4 19.exf4 d6 20.exd6+ Vxd6, načež je bílá pozice díky takřka beznadějně slabé pěšcové kostře opravdu nepěkná.) 19.Vd1 b6 20.Kc2 ∞ (1/2–1/2 45).

3/ Ani průměrnou statistickou úspěšností se nemůže pochlubit **5.d5 exf3 6.dxc6 fxg2 7.cxd7+ Dxd7!** (7...Sxd7 8.Sxg2 c6 9.Sf4 \odot) 8.Dxd7+ Sxd7 9.Sxg2 0–0–0 =, jak se hrálo kupříkladu v partii Příbyl, Jos vs Stein, L (EU chT) Rakousko 1970 (1/2–1/2 16).

4/ Kvalitnějším a logičtějším ústupem jezdce, než by se snad méně zdatným šachistům mohlo zdát, je **5.Jd2**. Zaměřit se na *drzouna*, který si dovolil ještě v tak raném stádiu hry překročit Rubikon, tedy pěšce e4, považuje bílá jízda

za svou povinnost! Výhodou *ústupu vzad* je i to, že na desce zatím nedochází k výměnám. 5...Jf6 6.Jdb1!?

Údajně Petrosjanovo doporučení. Proti případným *protestům* některých čtenářů uvedme, že zavřený charakter pozice staví tu jeho veličenstvo Čas přece jen níže, nežli tomu bývá jindy. Důležitější je dosáhnout ideálního rozmístění figur z hlediska boje o střed šachovnice, speciálně se zaměřením na pěšce e4. Po tomto krátkém výkladu by měli zkušenější čtenáři odhalit, jakým způsobem bílý dokončí vývin figur! 6...Sb4! (Jestli 6...g6, potom bílému vše vychází po 7.Sg5! Sg7 8.e3, 9.Se2, 9.Jd2 s dosažením vzorné koordinace bílých sil.) 7.a3 Sxc3 8.Jxc3 (Čtvrtý tah královským jezdcem!) 8...0-0C/∞

, s ostrým střetem mezi statickými výdobytky bílého (2S, pěšcové kostra) a nikoli marginálním náskokem ve vývinu černého (čas, dynamika). Samozřejmě, že v praxi se vyskytuje nepoměrně častěji běžné 6.e3, počemž

může černý volit mezi 6...g6, 6...d6, 6...Se7 či dle autora i zde logickým 6...Sb4, pokračuje v boji o bod e4!]

5...Jf6

[Žádné problémy černého nečekají ani po **5...Se7** 6.Sxe7

Co milí čtenáři upřednostňujete? Centrum nebo čas? Trochu hloupá otázka, že? Vždyť přece *každý* ví, že když už musíme (v partii) učinit výběr, vždy záleží na konkrétní pozici! Takový protiargument ovšem autor samozřejmě očekával...

Před námi stojí pozice, podle níž se dá (ovšem u šachistů nejméně mistrovských tříd) relativně snadno posoudit jejich šachový vkus. Podívejme se.

A/ 6...Dxe7. Exmistru světa Borisi Spasskému byla vždy po duši figurová hra, pohodlný vývin. Náskok ve vývinu se snad dokonce stal jakousi básní jeho mládí, reprezentovanou například přilnavostí ke královskému gambitu. (Doporučujeme čtenáři vyhledat si partii třináctiletého Borise Vasiljeviče Spasskij,B vs Automonov 1950!) 7.Jg1 (7.Jd5 Dd6; 7.Jd2) 7...Jf6 8.e3 0–0C 0–1 Hözl,F (2415) vs Spasskij,B (2615) Vídeň 1980 (47). 9.h4? Všeho s mírou! 9...f4!→.

B/ 6...Jgxe7.

Jezdec jednak bdí nad důležitým centrálním bodem d5, jednak se později touží přesunout na g6 v očekávání, že bílý potáhne e2-e3. Po vstupu do střední hry počnou útočné operace na KK svázané s f5-f4. *Praktický problém* varianty tkví v relativně hojně užívané zjednodušující (zdaleka však nikoli povinné!) variantě 7.Jd2 (7.Jg5 Jg6 8.Jh3 a 9.e3 ∞) 7...Jxd4 (7...0-0!?) 8.Jdxe4 Je6= 9.Jd2 Jd4?! (9...0-0) 10.Jde4?! Je6 11.Jd2 Jd4 12.Jde4; potřetí opakovaná pozice.

C/ Co však dodat k třetímu postupu 6...Jcxe7 ? Po Phillidorovském (...vždyť pěšci jsou duší hry...) ústupu dámského jezdce má černý dokonce hned několik možností jak naložit se svými pěšci „b“, „c“ a „d“. V úvahu přichází - pokud toto bílý svojí hrou umožní - rozestavění francouzského pěšcového řetězu. 7.Jd2

(7.Jg1N Kristiansen,L 7...Jf6 8.e3 d6 9.h4 /9.Jge2/ 9...c6 10.Jh3 Se6 11.Se2 d5!?)

1/2-1/2 Hansen,L /2510/ vs Hort,V /2545/ Biel 1991 /65/.)

7...Jf6 8.e3. Známy plán spočívá v rozestavení centra pěšcového řetězu francouzského typu: 8...0–0 9.Se2 a nyní: **C1/** 9...c6 10.0–0 d5!

Řeknete si: „Bílý má přece zřetelně lepší francouzskou! Vždyť z desky zmizel onen francouz zavřený často na c8 - zde samozřejmě c1 - a černému naopak chybí nejsvětější útočník - královský střelec! Akce na dámském křídle je reálná, naopak černý útok absencí právě královského střelce zmírání!“ Nu, tak jednoduché to ovšem zase nebude. Chybějící střelci nejsou jediným relevantním pozičním faktorem na šachovnici. Co na to všechno kupříkladu říká...Čas? 11.Db3 Kh8 12.f4?! exf3?! (Oslabení úhlopříčky a7-g1, a tedy i tak zatracovaný francouzský střelec c1 – to vše se mohlo obrátit proti bílému, pokud by protivník našel famózní transformaci 12...c5!!↑...13.dxc5 d4!) 13.Jxf3 Jg4 ∞ 0–1 Sunye Neto,J vs Sax,G (izt) Rio de Janeiro 1979 (41).

C2/ Elasticky nejen vypadá 9...d6!? 10.0–0 c5! 11.Jb3

(Jen ne 11.d5?! Jg6!⚡)

Centrální políčko e5 se jezdcem-forpostu přímo dožaduje, u toho by však v dané chvíli trochu váhavosti navíc nebylo na škodu; nebo jinak: hrozba je silnější jejího provedení!)

11...b6 12.f3 Sb7 1/2–1/2 Gulko,B (2610) vs Ivanov,A (2460) USA (ch) 1989 (23).]

Příjemně se možnosti protihry černého dívá, co říkáte vážení čtenáři? Vraťme se však po dalším (pro Vás, kteří uvažují o spolužití s variantou) povinném teoretickém výletu do hájemství anglické hry s f7-f5 zpět do Kuprejčikovy miniatury..

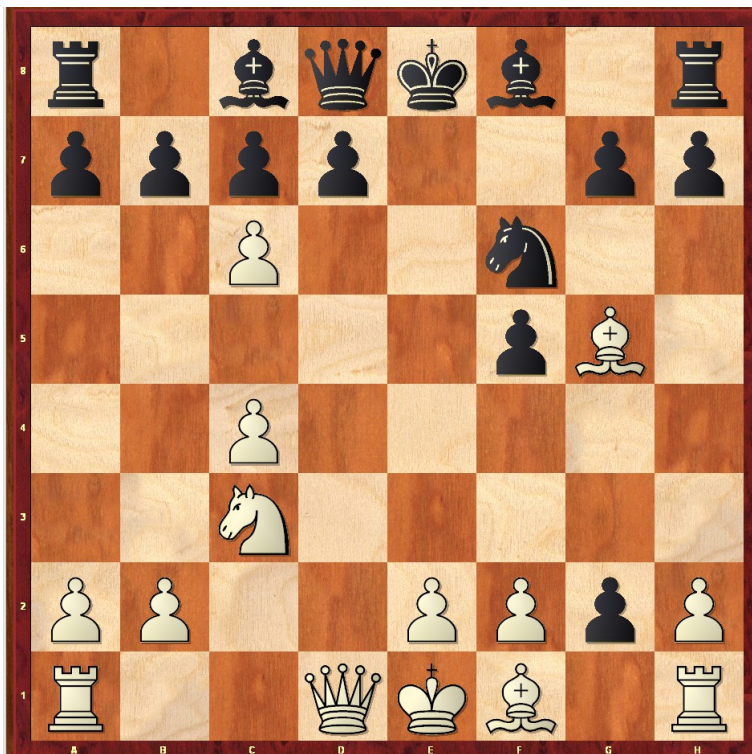
6.d5

Nejednou označeno nespravedlivě otazníkem, což je častá chyba *rychlých* glosátorů. Mizerná práce i povinná náklonnost k vítězi - jak vidno - existovala i na počátku 70. let minulého století. Při dalším normálním vývoji hry vznikaly ve skutečnosti ještě přibližně vyrovnané pozice, resp. bílý mohl pomýšlet na jakous takous kompenzaci za obětovaného (?) pěšce. [\triangle **6.Jd2!** proti 6...Jxd4? 7.Jdxe4 fxe4 8.Dxd4±. Patříčně spletité nestandardní pozice, hodící se ke zvolené variantě s raným f7-f5, vznikaly například po 6...Se7 7.e3 0–0, jak se hrálo kupříkladu v partii Chasin,A (2445) vs Kron,V SSSR (ch sf) Gorkij 1989 (0-1 46). Konečně, špatné není ani **6.Je5**, načež vzniká pozice

známá spíše z jiného pořadí tahů. Krom běžně a úspěšně hraného 6...Se7 bychom si tu dovolili navrhnout důraznější 6...Sd6!?N.]

6...exf3 7.dxc6 fxg2

8.cxd7+?? Ouha!

[Nezbytné bylo 8.Sxg2 □ dxc6 9.Dxd8+ Kxd8 10.0-0-0+ Ke8 nebo 8...bxc6 9.Dc2 (9.Dd3!?) s dalším 9...10.0-0-0 není vyloučeno, že náhrada za obětovaného (?) pěšce není objektivně dostatečná, ale - ruku na srdce - *koho to dnes zajímá!?* Vždyť před námi stojí v obou rozvětvení pozice plné života, bílé figury pracují a mají se k světu.]

O sedm let dříve, v partii Katalymov,B vs Aronin,L SSSR (ch) 1963 zůstala ještě hrubka nepotrestána, ale **8...Jxd7!!-+**.

Takové taktické možnosti Kuprejčikovi neunikaly. Pro bílého zcela nečekaná kombinace se mj. opírá o ideu odkrytí dráhy, konkrétně úhlopříčky d8-g5. Obě hrozby naráz (9...Dxg5 a 9...gxh1D) není v lidských silách krýt.

[Lev Aronin ve výše zmíněné partii z finále mistrovství SSSR uvěřil soupeři na slovo. Partie po **8...Sxd7?? 9.Sxg2 c6 10.Db3** skončila remízou. Všiml si již tehdy někdo, co se na desce odehrálo ve skutečnosti? Nebo byl Viktor Davidovič prvním trestajícím, který kombinoval až za šachovnicí? Na tuto otázku bychom zřejmě našli odpověď v bulletinu mistrovství Sovětského svazu 1963 nebo třeba v dobovém časopisu Šachmaty v SSSR...]

9.Sxd8 [9.Sxg2 Dxg5] 9...gxh1D 10.Sxc7 Dc6 11.Sg3 Sb4 12.Db3 Sxc3+ 13.Dxc3 0-0 14.e3 Jf6 15.Se5 Se6 0-1

Konečně *to* bílého přestalo bavit. Další zajímavost představuje nahlédnutí do databází. V prosinci téhož roku vyhrál černý v partii Doroškevič,V vs Tukmakov,V SSSR (ch) Riga 1970 totožným způsobem. Na rozdíl od bílého v naší partii v sobě však Doroškevič našel dost mužnosti aby se vzdal neprodleně, tedy již v osmém tahu...

Ale to stále není vše! O 19 let později, v partii Mohr,G (2450) vs Zube,M Norimberg (op) 1989, spadl bílý do miniatury rovněž...

A co bílé kameny?

Jak se již autor zmiňoval: Pokud bychom ze vzpomínky na skvělého šachistu chtěli vyprodukovat knihu, nacházeli bychom se přibližně v jedné třetině jejího obsahu! Kuprejčikův teoretický přínos i skvostné ukázky černými figurami jsou sice obrovské, na jednu postavu světového šachu nevídané (tu zasahuje do hry ohromné Kuprejčikovo taktické nadání), ale jeho *bílá kouzla* jsou již za hranicí geniality.

Za mnoho a mnoho ukázek teoretických objevů a brilantních úmyslů vzpomeňme systém, který vymyslel, uvedl do praxe, a *jindy pevnou obranu* proti 1.e4 doslova likvidoval. O jaké že šlo zahájení, o jaký systém? Jak je možné, že se o něm *neví*? Nahlédněme na obrázek níže:

Kuprejčikova specialita vzniká v (pevné ☺) francouzské obraně po tazích: **1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4.c3 Jc6 5.Se3!?**.

V plány bílého vchází dokončit vývin následujícím způsobem: Dd1-d2, Jg1-f3 (při nedostatečně aktivní hře černého může bílý vložit i ideální f2-f4), Sf1-d3 nebo Sf1-e2. Hrozba pěšci c5 černého často nutí k výměně v centru. Tedy po c5xd4 c3xd4 se stává plnoprávným členem důstojnictva i dámský jezdec, který jistě s radostí přijme úkoly z *kvalitní základny* c3.

Autor se seznámil s Kuprejčikovým systémem ihned po jeho premiérách počátkem 90. let, věděl že s ním Viktor Davidovič dosahuje výtečných výsledků, avšak **co** jej **čekalo** při přípravě materiálu na konec této vzpomínky?

Statistika mluví sama za sebe. Z 35 v databázích dohledatelných partií vyhrál bílý 25 (sic), remízou skončilo 9 partií a jen v jedné utrpěl porážku! Tedy za zhruba 15 let praxe přinesl systém Viktoru Davidoviči téměř 85 procent možných bodů!...

Zdroj: www.nv-online.info

Viktor Kuprejčik v rozhovoru Josifa Kaljuty ,Что наша жизнь: Игра!‘

(prosinec 2013)

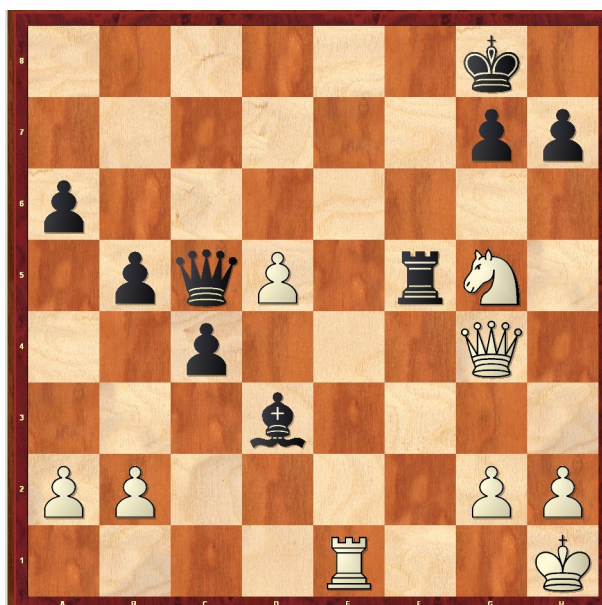
Řešení kombinací...i trocha poučení

(1) Kuprejčik,V - Ceškovskij,V SSSR 1976

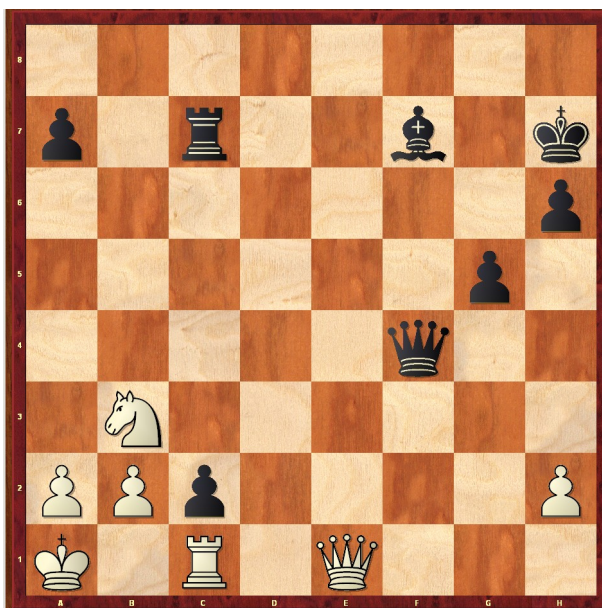
1.Jc8+! Černý se ihned vzdal nečekaje na variantu **1...Jc5** [1...Ke8 2.De7#; 1...Dc5 2.Dxc5+] **2.Dxc5+!** Kombinace s ideou odvěčení dámy, motivem slabého krále v centru a cílem nejvyšším. **2...Dxc5 3.Vd8#**

(2) Podgajec,M - Kuprejčik,V SSSR 1976

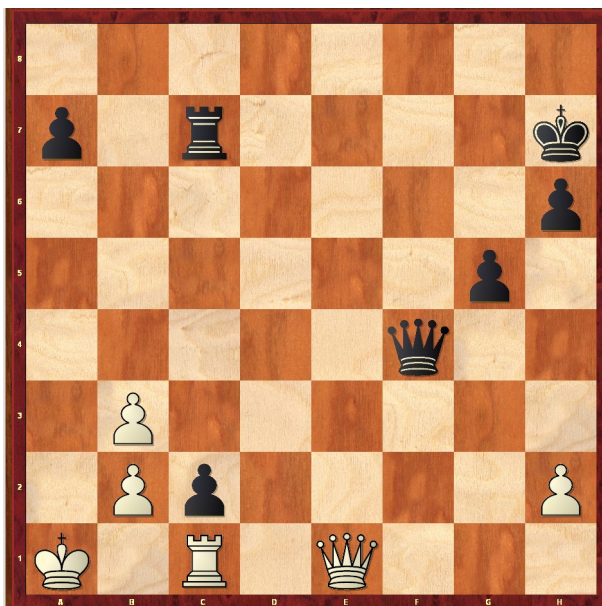

Poslední tah partie: **1...De3!** (xe1, xg5, 2.Vxe3 Vf1#) bílý zjevně ‚z dálky‘ přehlédl. Cíl kombinace = mat nebo zisk materiálu, Motiv = mj. slabá první řada, Idea (myšlenka v momentu oběti) = odvedení věže.

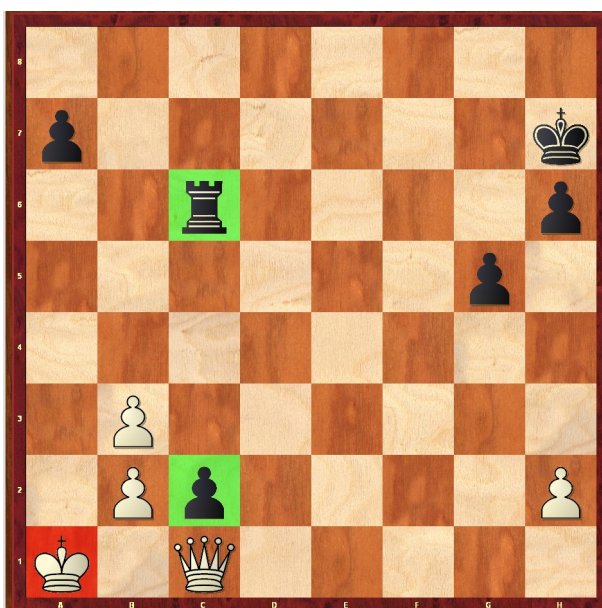
(3) Běljavskij,A - Kuprejčik,V SSSR 1980

Bílý na tahu partii vzdal, čímž zamezil, aby se opravdu efektní kombinační závěr objevil na demonstrační šachovnici a potěšil tak jistě početné obecenstvo! Kuprejčik (v roli novodobého Alechina, jemuž se stávalo totéž) tedy zřejmě po partii ukázal ‚co viděl‘: **41...Sxb3!** Nejsilnější, i když ‚umělecký dojem‘ možná snižuje fakt, že černý stojí na výhru, i kdyby kombinaci neviděl. To však samozřejmě není Kuprejčikův případ...a už vůbec ne vina! **42.axb3**

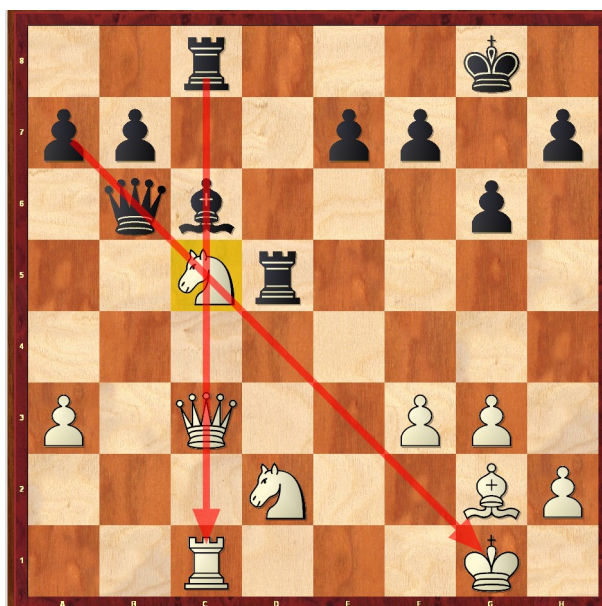
42...Dxc1+! Kombinace s ideou Likvidace obrany. **43.Dxc1 Vc6!!**

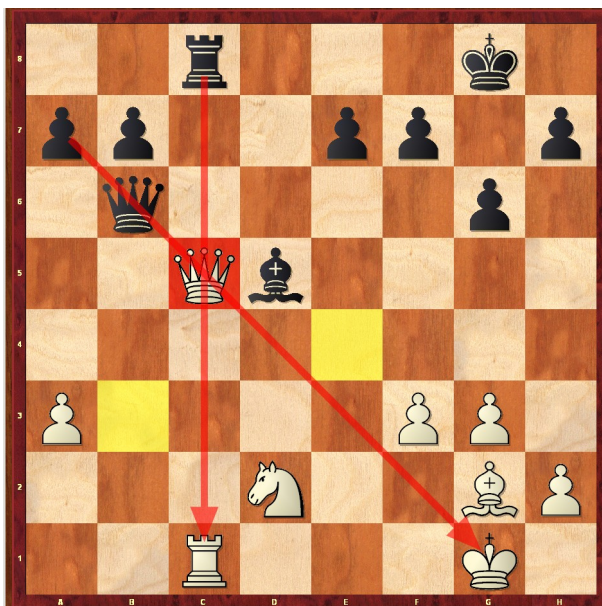
Takový skvost se ale opravdu nevidí každý den! (Odpověď na otázku proč bílý zastavil hodiny relativně dávno před tím, než by se pozice mohla objevit před zraky diváků i teoretiků v press centru se sama nabízí)! Říká se, že počet matových obrazců je omezen, za sebe však mohu říci, že ač vlastním ve své osobní databázi tisíce kombinací, povětšinou za uplynulých 25 let i poctivě ‚nařukaných‘ ze všech možných zdrojů, nepamatuji si (co se tedy týká matových obrazců věže a pěšce) nic podobného. Ještě na závěr dodejme něco k technice propočtu: Vyřešit úkol, tj. najít v partii tři údery za sebou, nám nedá zase tolik práce či nevyžaduje tolik invence, budeme-li se

přidržovat správné techniky propočtu variant! V ostrých vyhrocených situacích bereme nejprve úvahu ‚hlomozné tahy‘ kandidáty typu šachy, braní, hrozby; teprve nevychází-li tyto přejdeme (v duchu) k ostatním možnostem. Konečně, v některých i kvalitních pracích zabývajících se technikou propočtu variant autoři dokonce v podobných situacích doporučují uvažovat na prvním místě...tahy (kandidáty)... s dámou!

(4) Matlak, M - Kuprejčik, V Polsko 1991

25...Vxc5!! [K výhře stačily (opět bohužel) i vynucené manévry bez oběti hned v prvním tahu: **25...Sb5!?** 26.Jde4 (26.Jdb3 Sa4!) 26...Sd3!!; **25...Sd7!?** 26.Jde4 (26.Jdb3 Sa4) 26...Sf5 nebo 26...f5.] **26.Dxc5 Sd5!**

(xb3, xe4, střelec může ale ustoupit i jinam). Před sebou vidíme křížovou vazbu zvanou v odborné literatuře kosý kříž nebo i Šumovův kříž (viz šipky na diagramu). Cíl kombinace = zisk materiálu, Motiv = například nekryta bílá věž a slabá první řada, Ideje = zavlčení, vazba. Bílý se ihned vzdal, my se však ještě podívejme co mohlo následovat: **27.Dxb6 Vxc1+** taktický prostředek mezišach vypracovaný právě kombinací **28.Kf2 axb6**.

(5) Kapengut,A - Kuprejčik,V 1976

Viktor Kuprejčik svého soupeře bez nejmenších pochyb přepočítal! Jestliže jsme se zmiňovali o lehkosti s jakou intuitivně nacházel ostrá pokračování i rozhodující údery, potom vše nadmíru potvrzuje následující ukázka. **1...Sxc4!** Nejen odvléká dámu, ale, jak ukazuje vedlejší varianta, likviduje i cennou útočnou jednotku bílého. [Na první pohled lákavé **1...Je3??** vedlo ve skutečnosti k téměř prohrané pozici po 2.Sxe6 Jxf1.

Přečíslení bílých sil na královském křídle je nyní už příliš vydatné! 3.Jg6+!! Strašlivá nášlapná mina! (Avšak i ji zle najít a zneškodnit, jestliže máme v rukou náležitý detektor, tedy dodržíme-li zásady správné techniky propočtu variant!) 3...hxg6 4.Dxe4. Do hry se vkládá matový obrazec D+S (Hrubou ‚fixační chybou‘ by zde bylo 4.Vh5+?? neboť bod h5 je černým kryt 2x!) 4...Jxg3 5.hxg3 Sxf2+ 6.Kh2 Vf4 7.gxf4 Jd8

8.Vxg6±. Výměna dam při zachování bělopolného střelce na šachovnici zavaněla chabým pozičním cítěním. Končící hru s různobarevnými střelci by totiž mohl černý udržet! 8.Sd5?! (nebo 8.Sf5?!) Dxe4 9.Sxe4 Je6 10.Vg4 Vd8↔.

2.Dxc4 [Bez materiálu nebo prostě bez jakýchkoli šancí na zvrát se bílý ocitá ve variantě **2.Dxg4 Sxf1 3.Vxg7** (3.Kxf1 e3), a nyní buď 3...e3 nebo mohl černý řešit situaci i kombinačně 3...Se2.] **2...Je3!!**

Až nyní! Přesně o tom jsme se zmiňovali v textu výše! Pro někoho znamená nalezení kombinačního úderu tohoto kalibru pověstnou zapovězenou třináctou komnatu, a po jeho provedení na šachovnici se mu zajiskří před očima; hráč Kuprejčikova ohromného nadání a daru specifické intuice nepředstavuje však jeho nalezení žádný problém; dokonce jsme přesvědčeni, že postup viděl již z velké dálky.

Poznámka: partii nelze v běžných databázích celou najít a ani tento fragment není uveden ve výše zmíněné knize L. A. Bondara...

3.fxe3 [**3.De2 Jxf1 4.Dxf1 Vd8–+**] **3...Sxe3+ 4.Kh1 Sxg5–+**
Nejjednodušší, i když černý mohl hrát i nadále efektně, kupříkladu **4...De6!–**
+ 0–1

